KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 29.7.2010
KOM(2010)399 wersja ostateczna

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

z wdrożenia przez Królestwo Szwecji niezbędnych środków gwarantujących, że wyroby tytoniowe do stosowania doustnego nie są wprowadzane na rynek w innych państwach członkowskich

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA RADY

z wdrożenia przez Królestwo Szwecji niezbędnych środków gwarantujących, że wyroby tytoniowe do stosowania doustnego nie są wprowadzane na rynek w innych państwach członkowskich

1. WPROWADZENIE

W art. 8 dyrektywy w sprawie wyrobów tytoniowych (2001/37/WE) zakazuje się wprowadzania do obrotu wyrobów tytoniowych do stosowania doustnego. Pierwotnie zakaz wprowadzono pierwszą dyrektywą w sprawie wyrobów tytoniowych (dyrektywa 89/622/EWG, zmieniona dyrektywą 92/41/EWG).

W Traktacie o przystąpieniu Szwecji przyznano odstępstwo:

„Zakaz zawarty w art. 8a dyrektywy 89/622/EWG, zmienionej dyrektywą 92/41/EWG, dotyczącą umieszczania na rynku produktu określonego w art. 2 ust. 4 dyrektywy 89/622/EWG, zmienionej dyrektywą 92/41/EWG, nie stosuje się w Szwecji, z wyjątkiem zakazu umieszczania na rynku tego produktu w formie podobnej do formy produktu spożywczego.”[1].

Odstępstwa udzielono pod warunkiem, że Szwecja podejmie wszelkie środki gwarantujące, że produkt o którym mowa w lit. a) nie zostanie wprowadzony na rynek w państwach członkowskich, do których mają w pełni zastosowanie dyrektywy 89/622/EWG i 92/41/EWG[2].

W Traktacie o przystąpieniu zobowiązano także Komisję do monitorowania bieżącego wprowadzania tych środków oraz do przedłożenia Radzie sprawozdania[3].

Dnia 10 listopada 2009 r. poprzez komitet regulacyjny powołany na mocy dyrektywy w sprawie wyrobów tytoniowych Komisja przesłała wszystkim państwom członkowskim wniosek o udzielenie następujących informacji:

– W jakim stopniu snus jest spożywany lub wprowadzany do obrotu w danym państwie członkowskim (przewaga użycia wśród nastolatków/dorosłych, sprzedaż w internecie, przywóz przez pasażerów, przemyt)?

– Jakie środki podjęło dane państwo członkowskie (oprócz zakazu wprowadzania do obrotu), aby zapobiec wprowadzaniu snusu na swój rynek? W odniesieniu do Szwecji pytanie to ma na celu ustalenie, jakie środki zostały

---

1 Akt Rady dotyczący warunków przystąpienia Królestwa Norwegii, Republiki Austrii, Republiki Finlandii i Królestwa Szwecji oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej, ZAŁĄCZNIK XV – Lista, na którą powołuje się art. 151 Aktu przystąpienia – X. POSTANOWIENIA RÓŻNE, lit. a).

2 Tamże, lit. b).

3 Tamże lit. c) i d).

podjęte przez to państwo, aby zagwarantować, że snus produkowany w Szwecji nie jest wprowadzany do obrotu w innych państwach członkowskich.

W sumie 23 państwa członkowskie udzieliły odpowiedzi.

2. WPROWADZANIE SNUSU DO OBROTU

2.1. Szwecja

W odpowiedzi na zapytanie Komisji w sprawie wprowadzania snusu do obrotu Szwecja wskazała, że każdy rodzaj sprzedaży, łącznie ze sprzedażą przez internet, do innego państwa członkowskiego jest zgodnie z prawem szwedzkim nielegalny. Odpowiedni przepis prawny znajduje się w paragrafie 14 krajowej ustawy dotyczącej tytoniu (1993:581).

Zakaz ten nie obejmuje jednak sprzedaży wyrobów tytoniowych lub przekazywania informacji handlowych w punktach sprzedaży wyrobów tytoniowych. Takie informacje handlowe przekazywane w punktach sprzedaży tytoniu nie mogą jednak być natarczywe lub proaktywne, ani nie mogą zachęcać do używania tytoniu.

Ponadto szwedzka agencja ds. konsumentów wydała ogólne wytyczne dotyczące sprzedaży konsumentom wyrobów tytoniowych (KOVFS 2009:7). Te ogólne wytyczne odnoszą się do przepisów w sprawie wprowadzania do obrotu wyrobów tytoniowych, zawartych w ustawie dotyczącej tytoniu, oraz do ustawy w sprawie praktyk handlowych. Ich głównym celem jest podniesienie poziomu zgodności z regulacjami w zakresie sprzedaży tytoniu skierowanej do konsumentów.

2.2. Pozostałe państwa członkowskie

Państwa członkowskie zgłosiły, że zgodnie z ich ustawodawstwem snus nie jest wprowadzany do obrotu. Snus może jednak być przywożony do kraju przez pasażerów. Nie istnieją dane dotyczące wielkości przywozu snusu przez pasażerów, z wyjątkiem Finlandii. Finlandia powiadomiła, że w latach 2005-2007 liczba pasażerów podróżujących między Finlandią i Szwecją przywożących snus do Finlandii wzrosła dwukrotnie.

Przemyt nie stanowił ogólnie problemu.

Jednakże wiele państw członkowskich wskazało, że snus jest wprowadzany do obrotu przez internet. Zapewnienie kontroli jest trudne.

Występowanie snusu w państwach członkowskich jest albo nieznaczące albo brak jest danych. W Finlandii z kolei około 5 % dorosłych mężczyzn i 2 % kobiet używa snusu. Około 40 % 18-letnich chłopców w Finlandii próbowało snusu, a 10 % używa go regularnie.

Finlandia stwierdza, że liczby te wzrosły w ostatnich latach ze względu na sprzedaż snusu pasażerom podróżującym między Finlandią a Szwecją. Spożycie to związane jest z prywatnym przywozem z zagranicy (głównie ze Szwecji), sprzedażą przez internet (głównie ze Szwecji) oraz sprzedażą przemycanego snusu na czarnym rynku. Wyniki dochodzeń wskazały, że nielegalny przywóz i sprzedaż są powszechne i

zorganizowane na skalę krajową. Fińskie organy celne we współpracy z organami szwedzkimi regularnie przeprowadzają szerokie dochodzenia w sprawach karnych.

Ponieważ przywóz w celach handlowych oraz sprzedaż snusu są zakazane w Finlandii, brak jest oficjalnych danych dotyczących spożycia. Jednak według statystyk zgodny z prawem przywóz snusu ze Szwecji na potrzeby własne stale wzrasta od 2005 r.[4]

W Szwecji 19 % mężczyzn i 4 % kobiet używa snusu codziennie.

Słowenia donosi, że w 2006 r. jedna osoba została ukarana grzywną za wprowadzanie snusu do obrotu.

Słowenia i Dania informują o innych niż snus bezdymnych wyrobach występujących na ich rynkach.

3. ŚRODKI ZAPOBIEGAWCZE

3.1. Szwecja

Jako wynik swojego zobowiązania wynikającego z Traktatu o przystąpieniu Szwecja wprowadziła rozporządzenie zakazujące wywozu snusu (1994:1266). Rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 1995 r. W paragrafie 1 akapit 1 rozporządzenia przewiduje się, że snus nie może być wywożony do innego państwa w Unii Europejskiej. Zgodnie z paragrafem 2 akapit 1 zakaz nie dotyczy towarów przewożonych przez podróżnych i przeznaczonych na ich użytek własny lub jako prezent na użytek własny. W rezultacie zakup snusu na użytek własny lub jako prezent na użytek własny jest wyłączony spod zakazu podczas podróży ze Szwecji.

Wywóz snusu do innego państwa członkowskiego jest zgodnie z prawem szwedzkim przestępstwem podlegającym karze. Sankcje za przestępstwa względem powyższego rozporządzenia są określone w ustawie o karach za przemyt (2000:1225). W paragrafie 3 stwierdza się, że osoba, która umyślnie wywozi towary z kraju z naruszeniem ściśle określonego zakazu (tj. rozporządzenia zakazującego wywozu snusu) jest winna przemytu. Obecnie karą za przemyt snusu jest na przykład kara grzywny lub pozbawienia wolności do dwóch lat (paragraf 3).

Jeżeli sąd uzna, że przestępstwo jest poważne, wyrokiem jest pozbawienie wolności przez przynajmniej sześć miesięcy, a maksymalnie sześć lat (paragraf 5). Przestępstwa małej wagi podlegają karze grzywny (paragraf 4). W przypadkach gdy przestępstwa nie można uznać za umyślne, za niezgodny z prawem wywóz sprawca może zostać ukarany karą grzywny lub pozbawienia wolności przez maksymalnie dwa lata (paragraf 7). Własność, która była przedmiotem przestępstwa zgodnie z ustawą o karach za przemyt lub wartość takich towarów mogą podlegać przepadkowi, chyba że jest to ewidentnie nierozsądne (paragraf 16).

[4] Sprawozdanie dotyczące snusu opublikowane przez Centrum opieki społecznej i zdrowotnej ds. kontroli produktów (źródło: Nuuskaraportti, Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, 2008).

Szwedzkie przepisy uznają zatem wszelki wywóz snusu ze Szwecji do innego państwa członkowskiego za niezgodny z prawem i podlegający karze, z wyjątkiem towarów przeznaczonych na użytek własny podróżnych lub jako prezent na użytek własny. Oznacza to także, że wywóz snusu poprzez sprzedaż na odległość, łącznie ze sprzedażą przez internet, jest nielegalny, jeżeli odbiorca przebywa w innym państwie członkowskim. Snus może być transportowany ze Szwecji do innego państwa członkowskiego, wyłącznie jeżeli dana osoba przekraczająca granicę przewozi snus ze sobą na swój użytek własny lub jako prezent na użytek własny.

Ponadto można stwierdzić, że władze szwedzkie w praktyce stosują te przepisy[5]. Szereg władz szwedzkich, łącznie z sądami, podejmuje środki przeciw sprzedawcom snusu do innego państwa członkowskiego. W rezultacie w Szwecji konfiskuje się rosnącą ilość snusu:

– 2006 156 kg

– 2007 323 kg

– 2008 474 kg

– 2009 (do października) 641 kg

3.2. Pozostałe państwa członkowskie

Ogromna większość państw członkowskich zgłasza, że poza wprowadzeniem zakazu w odniesieniu do snusu nie podjęła innych środków. Niektóre państwa członkowskie wskazały, że zakazały sprzedaży wyrobów tytoniowych w internecie.

W tej kwestii Finlandia jest wyjątkiem. Ze względu na znaczny przepływ przywożonego ze Szwecji snusu trafiającego do prywatnych użytkowników i na czarny rynek, rząd fiński zdecydował się podjąć bardziej kategoryczne działanie.

Finlandia zgłosiła, że następujące środki są omawiane w parlamencie:

– prywatny przywóz snusu na użytek własny będzie ograniczony do 30 małych opakowań na jeden przejazd;

– prywatne zamawianie snusu przez internet będzie uznane za przestępstwo;

– prywatna sprzedaż snusu (np. przyjacielowi) będzie uznana za przestępstwo.

4. WNIOSKI

Aby wypełnić swoje zobowiązania wynikające z Traktatu o przystąpieniu, Szwecja uznała wywóz snusu w celach handlowych za przestępstwo oraz stosuje dotkliwe kary. Wywóz snusu jest dozwolony jedynie w przypadku podróżnych, na ich użytek własny lub jako prezent na użytek własny. Sprzedaż snusu na odległość, łącznie ze sprzedażą przez internet, jest zgodnie z prawem szwedzkim nielegalna, jeżeli odbiorca przebywa w innym państwie członkowskim.

---

[5] Rozporządzenie zakazujące wywozu snusu (1994:1266) oraz ustawa o karach za przemyt (2000:1225).

Żadne inne państwo członkowskie nie zgłosiło jakichkolwiek oznak, że snus jest wprowadzany do obrotu w celach handlowych. Jednakże przywóz przez pasażerów jest powszechny i wydaje się, że snus jest dostępny przez internet w całej UE. Brak jest danych wskazujących, w jakim stopniu sprzedawcy internetowi działają z terytorium Szwecji.

Finlandia planuje podjęcie dodatkowych środków zapobiegawczych, takich jak ograniczenia względem przywozu snusu przez pasażerów. Inne państwa członkowskie nie zgłosiły dodatkowych środków poza zakazem wprowadzania snusu do obrotu.